

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Розробники: Федірко Іван Павлович, к.ф.н., доцент кафедри політології

Затверджено

Зав. кафедри політології

Бойченко О.В.

Протокол № 1 від «28» 08 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ СТУДІЇ

для студентів

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальності 054 Соціологія
освітньої програми Соціологічне забезпечення управлінських процесів
освітнього рівня бакалавр
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2022/2023
Семестр 5
Кількість кредитів ECTS 2
Мова викладання українська
Форма заключного контролю іспит

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» серпня 2022 року № 2

Голова науково-методичної комісії *Маслікова І.І.*

Погоджено з науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол від «29» липня 2022 року № 8

Голова науково-методичної комісії *Червінська Т.Г.*

Викладачі: Федірко Іван Павлович, к.ф.н., доцент кафедри політології

Пролонговано: на 2023/2024 н.р. *Червінська Т.Г.* «31» 08 2023 р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. ( ) « » 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

1. Мета дисципліни – формування знання про особливості сучасного українського суспільства, політики і влади у порівняльному контексті, специфіку політологічного знання про проблеми і тенденції розвитку суспільства, політики і влади.

2. Вимоги до описування навчальної дисципліни:

- *Знати* особливості функціонування та розвитку сучасного суспільства, політики і влади, взаємодії людини з соціальними та політичними інституціями, особливі характеристики сучасного українського суспільства.
- *Вміти* збирати та інтерпретувати інформацію щодо політичних процесів; застосовувати основні терміни, категорії аналізу соціально-політичних явищ та процесів
- *Володіти навичками* наукового дослідження та управління інформацією; використання інформативних джерел.

3. Анотація навчальної дисципліни: Навчальна дисципліна знайомить студентів з політикою як соціальним явищем, теоретичним знанням та формою діяльності, еволюцією політичного знання, сутністю та класифікацією політичних систем. В ході вивчення дисципліни аналізується влада як суспільне явище, соціальна правова держава та громадянське суспільство, особливості функціонування громадсько-політичних об'єднань в політичній системі, тенденції розвитку сучасної світової політики.

4. Завдання (навчальні цілі)

- Надати цілісну систему знань про сучасні соціально-політичні явища і процеси, їх представлення в ЗМІ, повсякденній свідомості та в теоретичних узагальненнях з опорою на сучасне соціологічне та політологічне знання.
- Розвинути знання про особливості функціонування і розвиток сучасних політичних систем, їх структурні елементи, політичні проблеми сучасного суспільства.
- Сформувати уявлення про основні політичні характеристики сучасного українського суспільства у регіональних та національних вимірах, про політичні проблеми та способи їх регулювання

Дисципліна спрямована на формування компетентностей:

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 11)
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки та технологій, використовувати різні види та форми рухомої активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 12)

5. Результати навчання:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати і розуміти:			
1.1	сутність політичних феноменів, що є предметом політологічних студій, володіти та вміти застосовувати базовий понятійно-категоріальний апарат політології.	лекція, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії.	10
1.2	актуальні політичні проблеми сучасного суспільства, умови та чинники їх виникнення та розв'язання, специфіку їх прояву в українському суспільстві.	лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійної роботи, дискусії	10
1.3	закономірності політичного життя, політичних відносин і процесів, сучасні моделі політичного порядку, їх місце і роль	лекція, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійної роботи	10

	у житті держави та суспільства,		роботи, дискусії	
1.4	основні політичні процеси в українському суспільстві та державі, особливості міжнародних суспільно-політичних взаємодій, місце і статус України в сучасному світі.	лекція, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії	10
	Вміти:			
2.1	аналізувати політичні явища, інтерпретувати їх з позицій сучасного політологічного знання.	семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійної роботи, дискусії	6
2.2	визначати та розкривати сутність актуальних політичних проблем, конфліктів сучасного суспільства, їх умови і чинники виникнення та регулювання.	семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійної роботи, дискусії	6
2.3	критично оцінювати знання про соціально-політичні явища і процеси, яке представлено у масовій свідомості, публікаціях у ЗМІ та в соціальних інтернет мережах, його обґрунтованість з точки зору політології.	семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійної роботи, дискусії.	6
2.4	знаходити пояснення проблемам громадсько-політичної діяльності в закономірностях функціонування суспільства, політики і влади.	семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійної роботи, дискусії	6
2.5	вміти застосувати соціально-політичні знання в повсякденному житті	семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійної роботи, дискусії	6
	Комунікація:			
3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет ресурсів, читання новітньої літератури в підготовці до семінарських занять та написання самостійних робіт.	самостійна робота	усна відповідь	5
3.2	презентувати результати проведених досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів.	семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійної роботи, дискусії	5
3.3	вести полеміку стосовно питань політичного життя суспільства на основі володіння категоріально-поняттєвим апаратом	семінари	Усні доповіді, презентація самостійної роботи, дискусії	5
	Автономність та відповідальність:			
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійної роботи, текст рекомендацій	5
4.2	вирішувати самостійно комплексні завдання, пов'язані із верифікацією результатів існуючих оприлюднених досліджень, та порівнювати їх із результатами власне проведених досліджень	самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійної роботи, текст рекомендацій	5
4.3	нести відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість проведених досліджень	самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійної роботи, текст рекомендацій	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	Програмні результати навчання														
	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
РН 04 Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач															
РН08 Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури					+	+	+		+	+	+	+	+	+	-

7. Схеми формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання.

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної підготовки – результати навчання (знання 1.1-1.4), що складає 40% від загальної оцінки та оцінювання практичної підготовки – результати навчання (вміння 2.1-2.5); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

Семестрове оцінювання:

- Усна доповідь, доповнення та участь у дискусіях на семінарах: РН – 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.4, 2.5, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3 – **22/33 балів**.
- Самостійна робота (дослідження проблем розвитку людини, суспільства, політики, економіки, культури): РН – 2.1, 2.3, 2.4, 2.5, 3.2, 4.1, 4.2, 4.3 – **4/7 балів**.
- Контрольні роботи: РН – 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 4.3 – **10/20 балів** (2 контрольні роботи по 5 мінімальних/10 максимальних балів за кожен).

Загальна семестрова оцінка складається із балів, отриманих за 1) аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь у дискусіях на семінарах); 2) самостійну роботу (дослідження проблем розвитку людини, суспільства, політики, економіки, культури); 3) контрольну роботу.

Всі види робіт в семестрі мають у підсумку:

- в максимальному вимірі 60 балів
- в мінімальному вимірі 36 балів

У разі відсутності на семінарському занятті, студент має відпрацювати завдання у письмовій формі.

- підсумкове оцінювання у формі іспиту РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 4.3 – **24/ 40 балів**.

Екзаменаційне оцінювання відбувається в письмовій формі. Білет складається з 2 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою 12-20 балів, що в загальному підсумку складає 40 балів.

Студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше 36 балів. Для допуску до іспиту студент має здати контрольні роботи та самостійну роботу (есе).

Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит не може бути меншою **24 балів**. У випадку, коли студент на іспиті набрав менше 24 балів, вони не додаються до семестрової оцінки (незалежно від кількості балів, отриманих під час навчального періоду). В екзаменаційній відомості у колонці «бали за іспит» ставиться «Ф», а в колонку «підсумкова оцінка з дисципліни» - переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру. Рекомендований мінімум допуску до іспиту – 36 балів.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестр (мінімум – 36, максимум – 60 балів) та екзаменаційної роботи (мінімум – 24, максимум – 40 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	36	24	60
Максимум	60	40	100

- умови допуску до підсумкового оцінювання: для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів за критично-розрахунковий мінімум – 36 балів для одержання допуску до іспиту обов'язковим є повторне написання контрольних та самостійної робіт

7.2 Організація оцінювання:

Критерії оцінювання

Аудиторна робота:

1. Усна доповідь:

4-5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу;

2-3 бали – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності;

1 бал - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, має у відповіді суттєві неточності.

Доповнення / дискусія:

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми;

2 бали – доповнення змістовне;

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

2. Самостійна робота

6-7 балів – студент у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість здійсненого дослідження;

4-5 балів – студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності;

1-3 бали – в цілому володіє матеріалом, але фрагментарно та поверхово його презентує, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань. Робота містить суттєві помилки.

3. Контрольна робота:

9-10 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність письмової роботи;

6-8 балів – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст

поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності.

4-5 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності.

1-3 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань.

1. Усна доповідь, доповнення та участь у дискусіях на семінарах – протягом семестру.
2. Самостійна робота за темами 3-5 – після теми 5
3. Контрольна робота 1 за темами 1-4 – після теми 4
4. Контрольна робота 2 за темами 5-7 – після теми 7

7.3. Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять

Номер та назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Семінари	Самостійна робота
Тема 1. Політика як соціальне явище, теоретичне знання та форма діяльності	2	2	4
Тема 2. Еволюція політичного знання	-	2	6
Тема 3. Політична система як механізм формування і функціонування влади у суспільстві	2	2	4
Тема 4. Влада як суспільне явище	2	-	6
Тема 5. Соціальна правова держава та громадянське суспільство	2	2	4
Тема 6. Громадсько-політичні об'єднання в політичній системі	2	2	6
Тема 7. Основні тенденції розвитку сучасної світової політики	2	2	6
ВСЬОГО	12	12	36

Загальний обсяг 60 год., в тому числі:

лекцій – 12 год.

Семінарів – 12 год.

самостійної роботи – 36 год.

Рекомендована література:

Основна (базова):

1. Політологічний енциклопедичний словник / В.Б. Авер'янов, І.В. Алексєнко, С.С. Андрєєв та ін.; В.П. Горбатенко (упоряд.), Ю.С. Шемшученко та ін. – К., 2004 – 428 с.
2. Політологія: відповіді на питання екзаменаційних білетів. Навчальний посібник / за ред. В.Ф.Цвіха. – К.: Знання, 2012 – 374 с.
3. Політологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. / За ред. Цвіха В.Ф., Батрименка О.В. - К.: ВПЦ "Київський університет", 2010 – 629 с.
4. Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія. Підручник. — К.: Центручбової літератури, 2010. — 472 с.

Додаткова:

1. Кирилук Ф.М., Батрименко О.В. Історія зарубіжних політичних вчень. Навч.-метод. посібник – К.: ТОВ "XXI століття: Діалог культур", 2005. – 256 с.
2. Класики політичної думки від Платона до Макса Вебера / Євгеній Причепій (ред.). - К.: ВК ТОВ "Тандем", 2002. – 582 с.
3. Мак'явеллі Н. Державець Флорентійські хроніки– К. Фоліо, 2013 – 512 с.
4. Парсонс В. Публічна політика. Вступ до теорії й практики аналізу політики. - К.: Кисво-Могилянська академія, 2006. - 550 с.
5. Платон. Держава – К.: Основи, 2005. – 355 с.
6. Heywood A. Political Ideologies: An Introduction. - Palgrave Macmillan; Fifth Edition, 2012. 392 p.
7. Introduction to Politics / R. Garner (Author), P. Ferdinand (Author), S. Lawson (Author). Oxford University Press, 2 edition, 2012. - 560 p.
8. Lipset S. M. Political Man: The Social Bases of Politics. - The Johns Hopkins University Press, 1981 - 608 p.
9. The Cambridge history of twentieth-century political thought \ Ed by T. Ball, R. Bellamy. - Cambridge University Press, 2008 -746 p.